

POLITIKA KVALITY ČSÚ

OBSAH

	ÚVOD	3
	INSTITUCIONÁLNÍ PROSTŘEDÍ	4
1	Odborná nezávislost	4
2	Oprávnění ke shromažďování údajů	4
3	Přiměřenost zdrojů	5
4	Závazek zajišťování kvality	5
5	Důvěrnost statistických údajů	5
6	Nestrannost a objektivita	6
	STATISTICKÉ PROCESY	6
7	Vhodná metodika	6
8	Odpovídající statistické postupy	7
9	Přiměřené zatížení respondentů	7
10	Efektivita využívání zdrojů	8
	STATISTICKÉ VÝSTUPY	8
11	Relevance	8
12	Přesnost a spolehlivost	9
13	Včasnost a dochvilnost	9
14	Koherence a srovnatelnost	9
15	Dostupnost a srozumitelnost	10

ÚVOD

Působnost Českého statistického úřadu (ČSÚ) zahrnuje získávání údajů, vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém, demografickém a environmentálním vývoji České republiky a jejích jednotlivých částí, poskytování a zveřejňování statistických informací. Její součástí je též zajišťování srovnatelnosti statistických informací a plnění mezinárodních závazků v oblasti statistiky, kterými je Česká republika vázána.

Jedná se o ucelený komplex služeb financovaných z veřejných prostředků, poskytovaný v nejšířím veřejném zájmu a sloužící pro účely podpory rozhodovacích procesů, výzkumu a diskusí na všech úrovních v národním i mezinárodním měřítku.

Státní statistická služba České republiky je nedílnou součástí Evropského statistického systému tvořeného statistickým úřadem EU – Eurostatem, národními statistickými úřady a dalšími vnitrostátními orgány odpovídajícími za vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky. Cílem systému je dosažení požadované úrovně kvality evropské statistiky prostřednictvím harmonizace národních statistických systémů, koordinace koncepcí, metod, dokumentace a společných pravidel.

Nařízení o evropské statistice je základním dokumentem tvořícím právní rámec pro vývoj, produkci a diseminaci evropské statistiky. Definuje mj. obecné zásady profesionální nezávislosti, nestrannosti, objektivity, a spolehlivosti státní statistické služby, zachování důvěrnosti individuálních údajů a efektivitu nákladů spojených s její realizací. Obsahuje popis jednotlivých kritérií kvality a určuje, jakým způsobem budou stanoveny požadavky na sledování kvality a na zprávy o kvalitě v právních předpisech EU.

Zajišťování potřebné úrovně kvality státní statistické služby z hlediska statistických výstupů a příslušných produkčních aktivit je nedílnou součástí všech klíčových a podpůrných procesů ČSÚ, což je jednoznačně deklarováno v rámci zveřejněného Závazku kvality ČSÚ. Zásady obsažené ve výše uvedeném nařízení specifikuje Kodex evropské statistiky přijatý Výborem pro evropský statistický systém. Společně se zásadami celkového řízení kvality tvoří Kodex ucelený rámec pro řízení kvality v podmínkách ČSÚ.

Předkládaná Politika kvality ČSÚ vychází a plně reflektuje jednotlivé zásady celkového řízení kvality a Kodexu evropské statistiky a doplňuje tak hierarchickou strukturu Mise a vize, Strategie, Klíčových priorit a Pracovního programu¹ úřadu definujících směřování vývoje, principy realizace a podobu jeho aktivit v dlouho-, středně- a krátkodobém horizontu.

1 Skládá se z Programu statistických zjišťování, Katalogu produktů, Rozpočtu a Prioritních úkolů pro daný rok.

INSTITUCIONÁLNÍ PROSTŘEDÍ

1. Odborná nezávislost

V rámci své činnosti ČSÚ bezpodmínečně dodržuje zásadu odborné nezávislosti na jiných politických nebo správních institucích, stejně jako subjektech soukromého sektoru. Tímto zabezpečuje důvěryhodnost produkovaných statistických výstupů a jejich vysokou uživatelskou hodnotu.

Mezi základní pilíře odborné nezávislosti ČSÚ zakotvené v rámci právního řádu patří nestrannost a apolitičnost postavení předsedy a vysoká míra samostatnosti úřadu při definování a nastavování parametrů kvality statistických výstupů. S tím souvisí odborná nezávislost při volbě vhodných metod a optimálních postupů statistické práce a plánování Pracovního programu a termínů zveřejňování statistických dat.

ČSÚ aktivně prosazuje princip odborné nezávislosti v rámci vlastní legislativní činnosti a opatření exekutivní povahy, vždy v souladu s aktuálními podmínkami vnějšího okolí a potřebou neustálého zlepšování státní statistické služby.

Profesionalita, nezávislost, nestrannost, odbornost a objektivita patří mezi klíčové sdílené hodnoty zaměstnanců ČSÚ. Tyto hodnoty jsou komplexně zabudovány v rámci systému interních předpisů, procesů a procedur a jsou podporovány na úrovni vrcholového vedení.

2. Oprávnění ke shromažďování údajů

ČSÚ má jasný právní mandát a nástroje ke shromažďování údajů pro účely tvorby statistických výstupů v souladu s požadavky uživatelů. Zpravodajské jednotky mohou být v odůvodněných případech právně vázány, aby poskytly údaje potřebné k tvorbě statistik. ČSÚ je rovněž oprávněn využívat dostupné administrativní zdroje dat, pokud splňují požadavky na kvalitu, formu a časovou dostupnost údajů.

V rámci procesu neustálého zlepšování jsou v ČSÚ kontinuálně realizovány aktivity zaměřené na zefektivnění zpravodajské povinnosti. Potřebnost realizace zjišťování je pravidelně revidována v rámci každoročního procesu plánování Pracovního programu úřadu. Pracovní program je výsledkem posouzení možností optimalizace počtu a rozsahu statistických zjišťování a posílení využití vhodných administrativních zdrojů dat. Uvedené činnosti jsou aktivně podporovány a koordinovány na úrovni vrcholového vedení ČSÚ.

Nedílnou součástí shromažďování údajů je proces sledování dodržování zpravodajské povinnosti. ČSÚ je oprávněn k uložení sankcí za její porušení. V zájmu prospěšných dodavatelských vztahů jsou však upřednostňovány nástroje motivace respondentů k plnění zpravodajské povinnosti pře-

devším formou urgencí, dialogu a konzultací s důrazem na celospolečenský význam poskytování potřebných dat.

3. Přiměřenost zdrojů

ČSÚ má vlastní rozpočtovou kapitolu v rámci státního rozpočtu. Proces plánování rozpočtu na následující fiskální rok je spojen s procesem plánování Pracovního programu. ČSÚ při tom zohledňuje potřeby sběru a produkce statistických dat institucionálních uživatelů především v oblastech stanovených požadavky mezinárodních a příp. národních závazků v oblasti statistiky. Objem přidělovaných finančních prostředků každoročně prochází procedurou externího schvalování v rámci rozpočtového procesu.

ČSÚ usiluje o optimalizaci finančních nároků na státní rozpočet spojených s výkonem klíčových a podpůrných procesů. K těmto účelům aktivně hledá možnosti úspor a zefektivnění. Využívá dostupné doplňkové zdroje financování, jako jsou nástroje grantové politiky Eurostatu a fondů EU, především pro účely zajištění rozvojové činnosti.

4. Závazek zajišťování kvality

ČSÚ realizuje a aktivně prosazuje zajištění potřebných charakteristik institucionálního prostředí, klíčových a podpůrných procesů produkce statistik a statistických výstupů specifikovaných v rámci jednotlivých principů Kodexu evropské statistiky. Tyto principy jsou komplexně zohledněny v rámci zveřejněné Mise, Vize, Strategie, Střednědobých klíčových priorit a na ně navazujících ročních Prioritních úkolů a Pracovních programů úřadu.

Vrcholové vedení ČSÚ podporuje procesy celkového řízení kvality včetně jejich neustálého zlepšování. Závazek kvality je zohledňován v rámci koncipování a realizace procesů a procedur, interních předpisů a organizačních struktur úřadu a je zabezpečován kombinací aktivit na centrální úrovni a na úrovni jednotlivých statistických a podpůrných útvarů.

Klíčové parametry kvality procesů a výstupů ČSÚ jsou nastavovány v souladu s požadavky externích a interních uživatelů. V rámci úřadu jsou zaváděny formalizované procesy sběru, vyhodnocení a přípravy zpráv o kvalitě v souladu se specifikami jednotlivých statistik a na základě požadavků příslušných právních předpisů.

5. Důvěrnost statistických údajů

ČSÚ zabezpečuje přísnou ochranu individuálních dat. V rámci úřadu je vyvinut systém pravidel, dokumentace a příslušná organizační struktura, které zajišťují bezpečnost a integritu důvěrných údajů. Procesy nakládání s individuálními údaji jsou zabezpečeny nástroji fyzické ochrany, prostředky výpočetní techniky, používáním progresivních šifrovacích metod a zařízení, systémů logické ochrany a vhodných postupů logistické správy dat. Metody ochrany důvěrných dat jsou přezkoumávány a neustále zlepšovány.

Procedura zveřejňování statistických údajů, které vznikly agregací individuálních údajů, je metodicky řízena tak, aby na základě sdružených údajů za více právnických nebo fyzických osob nebylo možné bez vynaložení nepřiměřeného úsilí určit nebo zjistit, které osoby se tento údaj týká. Při rozhodování o zveřejnění potenciálně důvěrného údaje má ochrana důvěrnosti poskytnutých dat vždy přednost před samotným zveřejněním.

Důvěrné statistické údaje nesmí být použity pro jiné než statistické nebo vědecké účely. Všichni zaměstnanci úřadu jsou povinni zachovávat mlčenlivost o důvěrných statistických údajích, se kterými se seznámí. Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

6. Nestrannost a objektivita

ČSÚ soustavně a důsledně dodržuje požadavky právních předpisů a dalších norem v oblasti oficiální statistiky v souladu s principy nezávislosti, nestrannosti, odbornosti, objektivnosti a transparentnosti. Při tvorbě metodik ČSÚ využívá nejmodernějších poznatků statistické vědy a nejlepších praktik postupů v oblasti aplikované statistiky. Vyvinuté metodické postupy jsou striktně dodržovány a jsou přezkoumávány s přihlédnutím k potřebám uživatelů a potenciálním možnostem zlepšování.

ČSÚ s významným předstihem zveřejňuje závazné termíny publikace výstupů na příští rok vždy bez ohledu na politickou či společenskou situaci, která bude v momentě jejich zveřejnění. Dodržování kalendáře publikací je průběžně kontrolováno v rámci příslušné organizační struktury. Politika revizí je rovněž veřejným dokumentem.

K standardním datům ČSÚ mají stejný a bezplatný přístup všichni uživatelé. ČSÚ upřednostňuje internet jako všeobecně dostupný komunikační kanál. Procedury zveřejnění jsou automatizovány. Data jsou standardně opatřena potřebným metodickým komentářem.

Produkováne statistiky v rámci přípravy souhrnných publikací, analytických výstupů či projednávání společensky významných výstupů napříč statistickými útvary jsou systematicky konfrontovány s výstupy dalších statistických úloh či dostupnými administrativními zdroji. Výstupy a poznatky související s uvedenými aktivitami slouží jako vstup v rámci procesů neustálého zlepšování.

STATISTICKÉ PROCESY

7. Vhodná metodika

V rámci ČSÚ je vytvořena odpovídající organizační struktura a systém tvorby, rozvoje a implementace vhodných metodických zásad v rámci statistických procesů. Metodický systém používaný v rámci ČSÚ vychází z mezinárodních standardů, předpisů a manuálů implemento-

vaných do národního prostředí. ČSÚ se aktivně zapojuje v rámci mezinárodních a národních pracovních struktur zaměřených na vývoj společných metodik a nástrojů včetně standardizace a harmonizace.

V rámci ČSÚ existují procesy a procedury interního přezkoumávání metodiky přípravy, sběru, zpracování a diseminace statistických dat. Výstupy soustavně podléhají průběžnému hodnocení a následné konfrontaci s dostupnými zdroji dat. Vrcholové vedení ČSÚ aktivně podporuje realizaci externích metodických auditů a zapojení uživatelů.

Rozvoj kompetencí zaměstnanců ČSÚ je vnímán jako klíčový předpoklad kvality výstupů a trvalého zlepšování procesů jejich tvorby. Systém vzdělávání má flexibilní charakter a umožňuje vhodně reagovat na konkrétní potřeby statistických útvarů. Kvalita školení je permanentně sledována. Interní zaměstnanci jsou zapojováni do procesů sdílení znalostí.

8. Odpovídající statistické postupy

V rámci ČSÚ existuje organizační struktura, procesy a procedury a systém dokumentace zabezpečující stanovení metodiky a realizaci přípravy, sběru a zpracování statistických dat. Metodika je přezkoumávána a zlepšována s cílem optimalizace využití zdrojů, redukce administrativní zátěže a docílení požadovaných kvalitativních charakteristik výstupů v souladu s požadavky uživatelů.

V rámci přípravy statistických zjišťování ČSÚ aktivně zapojuje představitele významných skupin respondentů, interní a externí experty a tazatele. V relevantních případech návrhy nových výkazů podléhají proceduře pilotního ověřování. V rámci realizace samotných zjišťování je respondentům poskytována potřebná metodická podpora s využitím široké škály dostupných komunikačních kanálů.

ČSÚ realizuje aktivní kroky s cílem adaptace obsahu a zpřístupnění administrativních zdrojů dat. Cílem těchto aktivit je neustálé zvyšování efektivnosti výkonu státní statistické služby, zkvalitnění statistické produkce a redukce administrativní zátěže respondentů. Tyto procesy mají prioritní režim a jsou podporovány na úrovni vrcholového vedení.

Zpracování administrativních dat je odděleno od zpracování statistických vstupů. V rámci ČSÚ existují jak standardizované, tak i pro jednotlivé administrativní zdroje specifické procedury validace, korekcí a kontroly jejich kvality. Dostupné administrativní zdroje jsou dále kontinuálně posuzovány z hlediska naplňování potřebných kvalitativních parametrů.

9. Přiměřené zatížení respondentů

ČSÚ sleduje a optimalizuje administrativní zátěž respondentů vždy s přihlédnutím k potřebám uživatelů a požadované kvalitě výstupů. V rámci ČSÚ je vytvořena vnitřní organizační struk-

tura, procedury a procesy zajišťující tyto aktivity v rámci tvorby Pracovního programu. Sledování a optimalizace administrativní zátěže respondentů má dlouhodobě prioritní charakter.

Příprava Pracovního programu souvisí s rekurentním přezkoumáváním potřeby sběru konkrétních dat a posuzováním možnosti aplikace alternativních zdrojů dat včetně administrativních. Proces přípravy programu rovněž souvisí s veřejnou oponenturou a připomínkováním jeho návrhu na různých stupních legislativního procesu.

V případě absence alternativních zdrojů dat ČSÚ využívá moderní metody praktické statistiky zahrnující např. tvorbu a redukci výběrů, rotaci respondentů, průřezovou koordinaci zjišťování a analýzu možných duplicit či eliminaci bezvýznamných proměnných. Na úrovni vrcholového vedení ČSÚ jsou podporovány procesy integrace, standardizace, elektronizace a maximálního sdílení a využití dostupných údajů.

ČSÚ zjišťuje zpětnou vazbu respondentů. Tyto informace jsou vyhodnocovány a používány pro zdokonalování procesů přípravy zjišťování, produkce a diseminace statistik.

10. Efektivita využívání zdrojů

Interní procesy hospodaření s finančními a lidskými zdroji ČSÚ jsou nastavovány v souladu s požadavky účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti zakotvenými v rámci příslušných právních předpisů. Efektivita je průběžně posuzována ve vztahu k uživateli požadované kvalitě výstupů a zátěže ve vztahu k poskytovatelům dat.

Hospodárnost vynakládání finančních prostředků je pravidelně interně a externě posuzována v rámci procesů tvorby návrhu rozpočtu, průběžného čerpání prostředků a navazujícího procesu přípravy státního závěrečného účtu. Nedílnou součástí těchto procesů jsou související procedury schvalování a dále pak následná kontrola prostřednictvím kompetentních orgánů.

V rámci procesu neustálého zlepšování jsou vrcholovým vedením podporovány a realizovány procesy kontinuálního přezkoumávání efektivnosti vynakládání finančních prostředků, přesoutěžení stávajících smluvních vztahů a tvorby návrhů úsporných a optimalizačních opatření včetně aktivit v oblasti standardizace a automatizace. Dané aktivity se týkají jak klíčových, tak i podpůrných procesů úřadu. Procesy optimalizace hospodaření dále souvisí s neustálým zvyšováním kompetencí lidských zdrojů a komplexním dodržováním zásad transparentnosti v oblasti přípravy a realizace veřejných zakázek.

STATISTICKÉ VÝSTUPY

11. Relevance

ČSÚ usiluje o co nejlepší naplnění požadavků uživatelů, je otevřený námětům a připomínkám. ČSÚ zjišťuje stávající a potenciální potřeby uživatelů. K tomu je využívána široká škála

kanálů aktivní a pasivní komunikace. Získané informace jsou analyzovány, prezentovány na různých úrovních managementu a používány v rámci procesů neustálého zlepšování.

Požadavky uživatelů jsou každoročně vyhodnocovány a zohledňovány v rámci přípravy pracovního programu, který je projednáván jak v rámci poradních orgánů předsedkyně úřadu, tak i s širokým spektrem institucionálních uživatelů.

12. Přesnost a spolehlivost

ČSÚ při získávání údajů a zpracování a vyhodnocování statistických informací postupuje tak, aby nebyly omezeny nebo zkresleny zveřejňované údaje, usiluje o co nejvěrnější obraz skutečnosti při zohlednění požadované včasnosti a dochvilnosti údajů. S využitím odborných kompetencí zaměstnanců zabezpečuje nastavení procesu statistické produkce s požadovanou úrovní přesnosti a spolehlivosti s přihlédnutím k disponibilním zdrojům a potřebám snižování administrativní zátěže respondentů.

Metodické aspekty produkce statistik jsou interně a externě posuzovány. Významné aspekty kvality jsou poskytovány uživatelům jak v zájmu zabezpečení jejich potřeb, tak i v reakci na požadavky existujících norem.

13. Včasnost a dochvilnost

V souladu s Politikou diseminace jsou statistické údaje publikovány co nejdříve po skončení referenčního období, vždy však po dosažení kvalitativních parametrů v souladu s požadavky národních a nadnárodních norem a potřebami klíčových uživatelů.

V rámci ČSÚ jsou nastaveny procesy a procedury plánování a důsledného dodržování termínů zveřejňování výstupů. V rámci neustálého zlepšování jsou pravidelně analyzovány možnosti zkracování a úpravy termínů zveřejnění.

ČSÚ zveřejňuje politiku revizí, která zabezpečuje transparentnost a konzistenci procesů úpravy a aktualizace publikovaných údajů. Termíny významných mimořádných revizí jsou vždy v předstihu oznamovány.

14. Koherence a srovnatelnost

ČSÚ sleduje vzájemnou srovnatelnost statistických informací jak ve vnitrostátním, tak i v mezinárodním měřítku. Zohledňuje při tom požadavky na vnitřní, časovou a prostorovou konzistenci a srovnatelnost, a to napříč státní statistickou službou ČR a evropským statistickým systémem.

V rámci procesů přípravy sběru, zpracování, produkce a diseminace statistických výstupů jsou zohledňovány požadavky na zabezpečení srovnatelnosti dat v daném časovém období. Usi-

luje o uplatňování společných standar–dů včetně metod odhadů a zpracování dat s ohledem na rozsah, definice, jednotky a klasifikace v různých zjišťováních a zdrojích. Statistické údaje z různých zdrojů a s různou periodicitou se porovnávají a sladují.

15. Dostupnost a srozumitelnost

V rámci diseminace ČSÚ klade důraz na standardizaci, elektronizaci a využití moderních a všeobecně přístupných komunikačních kanálů. Způsoby prezentace informací včetně metodických vysvětlivek, komentářů a analýz jsou neustále zlepšovány tak, aby byly výstupy srozumitelné co nejširšímu okruhu uživatelů dat. ČSÚ usiluje o naplňování požadovaných standardů zveřejňování dat, včetně tzv. otevřených dat.

ČSÚ poskytuje přiměřené informace o metodice s přihlédnutím k potřebám cílových kategorií uživatelů. Metadata se ukládají do jednotného metadatového systému. Jsou nastaveny procesy hodnocení dostupnosti, srozumitelnosti a uživatelské přívětivosti výstupů. Výsledky hodnocení jsou analyzovány, projednávány na různých úrovních vedení a používány rámci neustálého zlepšování.

ČSÚ aktivně spolupracuje s médii a pravidelně realizuje a vyhodnocuje analýzy mediálního dopadu komunikačních aktivit. Projekty popularizace oficiální statistiky jsou podporovány na úrovni vrcholového vedení.

